

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní JUDr. Martinou Radkovou v právní věci žalobkyně **M. Č.**, bytem R. 356, zast. Ing. Markem Černoškem, bytem tamtéž, proti žalovanému **Ministerstvu práce a sociálních věcí**, se sídlem v Praze, Na Poříčním právu 376/1, **o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 5. 2012, čj. MPSV-UM/2085/12/9S-OLK, ve věci příspěvku na péči,**

t a k t o :

I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 5. 2012, č.j. MPSV-UM/2085/12/9S-OLK, **se ruší** a věc **se** žalovanému **vrací** k dalšímu řízení.

II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni k rukám jejího zástupce náhradu nákladů řízení ve výši 6.000 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Podanou žalobou se žalobkyně domáhala přezkoumání rozhodnutí žalovaného označeného v záhlaví, kterým bylo změněno rozhodnutí Magistrátu

města Přerova ze dne 7. 4. 2011, č.j. 31153/2011/PRR, o nepřiznání příspěvku žalobkyni tak, že napadeným rozhodnutím byl žalobkyni přiznán příspěvek na péči ve výši 800 Kč měsíčně za říjen až prosinec 2011 a ve výši 4.000 Kč měsíčně od ledna 2012.

[2] Žalobkyně brojila proti posudkovým závěrům PK MPSV, protože její stav nebyl objektivně zjištěn a posudky nebyly úplné a přesvědčivé. Žalobkyni byly od 2. 11. 2011 po podání druhé žádosti a odvolání přiznány mimořádné výhody III. stupně s trvalou platností. Dále žalobkyně namítala, že v řízení nebyly aplikovány správně účinné právní předpisy, neboť podle čl. VIII bod 10 zákona č. 366/2011 Sb. v řízeních o příspěvku na péči, o kterých nebylo do dne nabytí úplné účinnosti tohoto zákona pravomocně rozhodnuto, dokončí ministerstvo podle čl. IV bod 1 řízení podle dosavadních předpisů. Došlo rovněž k porušení § 68 odst. 1 správního řádu. K procesním pochybením správních orgánů patří to, že opakovaně nebyly poskytnuty žalobkyni dostatečné lhůty pro vyjádření, přičemž žalobkyně tato jednotlivá pochybení v žalobě vypsala (byly poskytnuty lhůty k vyjádření v délce nula až čtyř dnů, v tomto případě z toho byly 2 dny pracovního klidu). I když v odvolacím řízení byly postupně nezvládané úkony u žalobkyně navyšovány, nebyl odůvodněn závěr, jak bylo stanoveno období, od kterého je přiznán stupeň závislosti a byla opomenuta část lékařské dokumentace, zejména zpráva z vojenské nemocnice.

[3] Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že nepovažuje posudek PK MPSV za závazné stanovisko ani jej takto nevyhodnotila. Tento posudek byl vedle sociálního šetření a několika vyjádření zplnomocněné zástupkyně pouze jedním z důkazů v rozhodované věci a jeho závěry byly vyhodnoceny jak samostatně, tak ve vzájemné souvislosti a žalovaná přitom přihlédla ke všemu, co vyšlo v řízení najevo, včetně toho, co uvedla zplnomocněná zástupkyně žalobkyně. Žalovaná rozhodovala i podle přechodných ustanovení zákona č. 366/2011 Sb. a ve výroku napadeného rozhodnutí uváděla i hmotněprávní ustanovení, kterými měnila rozhodnutí správního orgánu I. stupně. Žalobkyně i její zástupkyně měly možnost vyjadřovat se k průběhu správního řízení, dokládat nové skutečnosti a nahlédnout do spisové dokumentace, což bylo realizováno. Provedené správní řízení bylo nestandardní, přesněji velmi vstřícné. Na základě dokládání nových lékařských zpráv docházelo k novým posouzením stavu žalobkyně. Žalovaný poukázal na § 9 odst. 4 a 5 zákona o sociálních službách a hodnocení schopnosti zvládat jednotlivé úkony péče o vlastní osobu a soběstačnosti, respektive základní životní potřeby, funkční hodnocení dopadů dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na tuto schopnost. Opakovaným předkládáním nových lékařských zpráv, což mohlo být učiněno v řízení u správního orgánu v I. stupni, bylo řízení prodlouženo a bylo nutné jej ukončit vydáním napadeného rozhodnutí. Správnost posudku PK MPSV a OSSZ hodnotil žalovaný z hlediska úplnosti a přesvědčivosti a nezjistil rozpor se sociálním šetřením ani s obsahem spisu, a proto z něj při svém rozhodování vycházel. Řízení o žádosti o přiznání mimořádných výhod je samostatným řízením a s projednávanou věcí nesouvisí.

[4] Zástupce žalobkyně při jednání soudu žádal o provedení posouzení znalcem a předložil soudu graf o vývoji zdravotního stavu své matky (MMSE) a poukázal na to, že v dubnu 2013 se zdravotní stav žalobkyně propadl o 10 bodů proti prosinci 2008 a zřejmě to bylo už podle lékařských nálezů v listopadu 2011. Dne

13. 7. 2012 si podala žalobkyně žádost o zvýšení příspěvku a dne 15. 4. 2013 byl žalobkyni k 1. 7. 2012 s platností natrvalo přiznán příspěvek osoby závislé ve IV. stupni, tedy 46 dnů po vydání napadeného rozhodnutí.

[5] Zástupce žalobkyně doložil soudu dne 18. 6. 2013 znalecký posudek MUDr. M. N., znalce z oboru zdravotnictví se specializací posudkového lékařství, ze dne 14. 5. 2013. Podle tohoto posudku bylo doloženo lékařským nálezem, že u žalobkyně jde o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav demence u Alzheimerovy nemoci s časným počátkem. Žalobkyně je orientovaná pouze osobou, nechápe situaci, negativismus, MMSE 12. Domácnost nezvládá. Nemí schopna vykonávat žádnou aktivitu – hygiena s dopomocí, inkontinence. Odpovědi nepřiléhavé, nečte, nepíše. Podle sociálního šetření žalobkyně ví, kdo je, jinak neorientovaná, odpovědi neadekvátní. Stýká se jen s rodinou. Mimo domácnost se neorientuje. Ke všemu se musí nutit, vše se jí musí nachystat a říci – hygiena, oblékání, hygienické vložky trvale, často inkontinence i stolicí. Nají se jen nachystanou lžící. Léky jí podávají. Rodina dobře spolupracuje. Navštěvuje zařízení Pamatováček, hippoterapii, puzzle, sleduje televizi – nevnímá, chodí na vycházky, do divadla (usíná) – v doprovodu. Chodí bez opory, schody poslední dobou s oporou zábradlí, venku doprovod. Je odkázána na péči druhé osoby, bydlí u dcery. Podle posudkového závěru pořízeného ve správním řízení žalobkyně nezvládne základní životní potřeby – orientace, komunikace, stravování, oblékání, obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Od roku 2009 byla žalobkyně léčena pro poruchy paměti. Při vlastním vyšetření znalec není žalobkyně schopna odpovídat. Žalobkyně je vysloveně špatné psychické kondice, desorientovaná místem, časem i příčinou vyšetření, nespolečuje. Na předložené otázky znalec odpověděl tak, že pokud jde o mobilitu, v důsledku demence celkového zhoršení zdravotního stavu není žalobkyně schopna vědomé samostatné chůze, samostatně není schopna nikam jít pro naprostou dezorientaci. Žalobkyně není orientována místem, časem, je naprosto dezorientovaná, i když při rozhovoru si tohoto není vědoma. Žalobkyně není schopna adekvátní komunikace a je přesvědčena, že co mluví ona, jest pravdou. Žalobkyně není schopna nákupu potravin, přípravy jídla ani jeho ohřátí a potřebuje pomoc při vlastním jídle. V důsledku celkového zhoršení zdravotního stavu není žalobkyně bez pomoci další osoby schopna obléci oblečení, zejména spodní prádlo, punčochy a boty a neví kam které oblečení patří. Celková tělesná hygiena je znemožněna již samotnou dezorientací a zmateností. Žalobkyně má problémy s udržením moči a stolice, má trvale pleny. Žalobkyně není schopna s ohledem na svůj zdravotní stav dodržovat léčebný režim, a to zejména provádět rehabilitaci, mobilizaci periferních kloubů tak, aby nedocházelo k degeneraci a zhoršování hybnosti. V případě osobních aktivit žalobkyně není schopna zvládat zejména aktivity obvyklé věku a prostředí – volnočasové aktivity. Žalobkyně není schopna zvládat žádné volnočasové aktivity. V případě péče o domácnost není žalobkyně schopna manipulovat s předměty denní potřeby, obstarat si běžný nákup, uvařit teplé jídlo a vykonávat běžné domácí práce jako je mytí nádobí nebo vytírání. Podstatné je, že posouzení stupně závislosti bylo provedeno posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí dne 24. 8. 2011 bez přítomnosti žalobkyně a zplnomocněného zástupce, tedy jen na podkladě dodaných lékařských nálezů. Podle znalce úplná závislost trvá již nejméně 2 roky a k tomuto závěru jej vede rozhovor a hodnocení se zplnomocněným zástupcem – synem, znalost, že pacient v tomto stavu má i při lékařských vyšetřeních zájem

zdravotní obtíže znevažovat a udávat nepravdu a svůj zdravotní stav hodnotit lépe, než je realita. K těmto závěrům vede znalec zkušenost v této oblasti znalecké činnosti v délce 33 let a dále zkušenost s postižením mozku při úrazech a stresu z válečných poranění v Afghánistánu a Iráku. K řadě postižení se znalec vyjadřoval a podílel se na jejich léčbě. Znalec uzavřel, že žalobkyně celkem nezvládá 10 základních životních potřeb a je tedy osobou, která se podle § 8 písm. c) zákona č. 108/2006 Sb. v platném znění považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni IV. (úplná závislost). Stav již trvá nejméně 2 roky.

[6] Podle doplnění znaleckého posudku ze dne 14. 6. 2013 žalobkyně nezvládá 10 základních životních potřeb. Stav již trvá nejméně 2 roky, tedy konkrétně od 14. 5. 2011, z důvodu Alzheimerovy choroby. V roce 2011 žalobkyně nezvládala žádný z úkonů péče o vlastní osobu ani z úkonů soběstačnosti, tj. celkem 36 úkonů.

[7] Žalovaný byl s posudkem seznámen a ve svém vyjádření uvedl, že znalec není oprávněn hodnotit zdravotní stav žalobkyně po právní stránce, to je úloha soudu. Nicméně proti znaleckému závěru, že žalobkyně nezvládá celkem 10 základních životních potřeb, žalovaný nevznnesl žádné námitky a posouzení celé věci ponechal na právním názoru soudu.

[8] Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci přezkoumal napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.), tedy ke dni 25. 7. 2011.

[9] Ze správního spisu ve vztahu k souzené věci krajský soud zjistil, že Magistrát města Přerova obdržel žádost o příspěvek na péči o žalobkyni dne 7. 2. 2011. Řízení bylo ukončeno rozhodnutím Magistrátu města Přerova dne 7. 4. 2011 tak, že žalobkyni příspěvek na péči nebyl přiznán a odkazuje na výsledek posouzení stupně závislosti osoby pro účely příspěvku na péči ze dne 11. 3. 2011 posudkovým lékařem Okresní správy sociálního zabezpečení Přerov, podle kterého žalobkyně potřebovala pomoc z úkonů péče o vlastní osobu a soběstačnosti při dodržování léčebného režimu, dezorientace vůči jiným fyzickým osobám, v čase i mimo přirozené prostředí, uspořádání času, plánování života a zapojení se do sociálních aktivit odpovídajících věku.

[10] Napadené rozhodnutí vycházelo především z posudku PK MPSV v Brně ze dne 30. 3. 2012, podle kterého od 7. 2. 2011 do 25. 10. 2011 nešlo u žalobkyně o osobu, která se podle § 8 zákona č. 108/2006 Sb. považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby. Od 1. 1. 2012 byla žalobkyně považována za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II. (středně těžká závislost), protože z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby a není schopna zvládat 5 nebo 6 základních životních potřeb. Od 26. 10. 2011 do 31. 12. 2011 se žalobkyně považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I. (lehká závislost), protože z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně potřebovala každodenní pomoc nebo dohled při více než 12 a méně než 18 úkonech péče o vlastní osobu a soběstačnosti. Podle tohoto (doplňujícího, v pořadí již čtvrtého) posudku nebyla

žalobkyně osobně posudkovou komisi vyšetřena a ani v tomto posudku není uvedena zpráva z Vojenské nemocnice mimo rentgen ze dne 10. 1. 2012. Ani podle předchozích posudků PK MPSV nebyla žalobkyně posudkovou komisí osobně vyšetřena a věc nebyla projednána v její přítomnosti, anebo v přítomnosti jejího zástupce.

[11] Krajský soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

[12] Podle § 7 odst. 1 věta první zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění účinném od 1. 4. do 31. 12. 2011, *příspěvek na péči (dále jen "příspěvek") se poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby za účelem zajištění potřebné pomoci.*

[13] Podle § 8 téhož zákona se osoba považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve

a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje každodenní pomoc nebo dohled při více než 12 úkonech péče o vlastní osobu a soběstačnosti nebo u osoby do 18 let věku při více než 4 úkonech péče o vlastní osobu a soběstačnosti,

b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje každodenní pomoc nebo dohled při více než 18 úkonech péče o vlastní osobu a soběstačnosti nebo u osoby do 18 let věku při více než 10 úkonech péče o vlastní osobu a soběstačnosti,

c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje každodenní pomoc nebo dohled při více než 24 úkonech péče o vlastní osobu a soběstačnosti nebo u osoby do 18 let věku při více než 15 úkonech péče o vlastní osobu a soběstačnosti,

d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje každodenní pomoc nebo dohled při více než 30 úkonech péče o vlastní osobu a soběstačnosti nebo u osoby do 18 let věku při více než 20 úkonech péče o vlastní osobu a soběstačnosti.

[14] Podle § 7 odst. 1 věta první zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí, *příspěvek na péči (dále jen "příspěvek") se poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby.*

[15] Podle § 8 odst. 2 osoba starší 18 let věku se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve

a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby,

b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb,

c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb,

d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb,

a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby.

[16] Podle čl. IV bod 1 zákona č. 366/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, *řízení o příspěvku na péči zahájená a pravomocně neskončená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle předpisů účinných do dne nabytí účinnosti tohoto zákona. V řízení o příspěvku na péči zahájeném a pravomocně neskončeném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se provede posouzení stupně závislosti za období do 31. prosince 2011 podle zákona č. 108/2006 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, a za období ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona podle zákona č. 108/2006 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.*

[17] Podle § 1 odst. 2 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění účinném od 1. 1. 2012, *při hodnocení schopnosti osoby zvládat úkony péče o vlastní osobu a úkony soběstačnosti se posuzuje, zda je osoba schopna dlouhodobě, samostatně, spolehlivě a opakovaně rozpoznat potřebu úkonu, úkon fyzicky provádět obvyklým způsobem a kontrolovat správnost provádění úkonu.*

[18] Soud předně uvádí, že podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 1. 2010, č.j. 3 Ads 110/2009-49, č. 2018/2010 Sb. NSS (všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu citovaná v tomto rozsudku jsou publikována na www.nssoud.cz), *rozhodnutí o příspěvku na péči podléhá přezkumu ve správním soudnictví, protože rozhodování o nároku na příspěvek na péči a o jeho výši správní orgán hodnotí otázky právní i skutkové, přičemž skutková zjištění nezávisí výlučně na posouzení zdravotního stavu osoby žadatele.*

[19] V souzené věci námitky žalobkyně směřovaly proti posouzení skutkového stavu a žalobkyně navrhla jako důkaz k prokázání svých žalobních tvrzení znalecký posudek. Soud si vyžádal znalecký posudek vzhledem k obsahu žalobních námitek, vzhledem k tomu, že současná právní úprava neumožňuje vyžádat si v soudním řízení správním ve věcech příspěvku na péči posudek od PK MPSV a dále proto, že expertízy v soudním řízení (správním) hodnotí skutkový stav, ke kterému soud nemá odborné znalosti, nemůže si úsudek v těchto věcech učinit zcela sám, bez odborných posouzení. Obecně lze poukázat i na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2011, č.j. 1 As 28/2011-130, podle kterého *krajský soud je povinen vyžádat si k posouzení odborné skutkové otázky stanovisko znalce, není-li již součástí správního spisu (§ 127 o. s. ř., užitý na základě § 64 s. ř. s.). Posoudí-li příslušný žalobní bod, aniž si vyžádal stanovisko znalce, zatíží své řízení vadou, která může mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d); § 109 odst. 3 s. ř. s.].*

[20] Soudem ustanovený znalec v oboru zdravotnictví se specializací na posudkové lékařství MUDr. M. N. ve svém posudku ze dne 14. 5. 2013 ve znění jeho dvou doplnění ze dne 14. 6. 2013 dospěl k závěru, že žalobkyně byla osobou závislou na péči jiné fyzické osoby ve stupni IV od 14. 5. 2011. Úkony, resp. základní životní potřeby, které žalobkyně nebyla schopna bez pomoci vykonat, uvedl v posudku. Celkem žalobkyně v roce 2011 nezvládala 18 úkonů péče o vlastní osobu a 18 úkonů soběstačnosti a po 1. 1. 2012 nezvládala 10 základních životních potřeb.

[21] Po provedeném řízení soud považuje za prokázané, že žalobkyně byla od 14. 5. 2011 do dne vydání napadeného rozhodnutí závislá na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni IV. To bylo prokázáno především posudkem znalce MUDr. M. N., který soud shledal jako rozhodující důkaz pro jeho přesvědčivé zdůvodnění. Jestliže u žalobkyně bylo v soudním řízení správním prokázáno, že byla závislá na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni IV, je nutno ji za takovou v uvedené době považovat.

[22] Vzhledem k této procesní situaci se soud nezabýval dalšími žalobními námitkami.

[23] Krajský soud proto zrušil rozhodnutí žalovaného pro vady řízení, neboť žalovaný si ve správním řízení neopatřil důkazy v takovém rozsahu, aby byl prokázán skutečný stav věci. Současně krajský soud vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení. Žalovaný znovu ve věci rozhodne, přičemž bude vycházet z právního názoru soudu, že žalobkyně byla závislá na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni IV. od 14. 5. 2011 do dne vydání napadeného rozhodnutí.

[24] Žalobkyni soud přiznal v souladu s § 60 odst.1 s. ř. s. náhradu nákladů, spočívajících ve znalečném ve výši 6.000 Kč, které žalobkyně doložila vyúčtováním a potvrzením o úhradě ze dne 14. 5. 2013. Požadované náklady na poštovné v celkové výši 100 Kč žalobkyně nedoložila žádným dokladem, proto jí je soud nepřiznal.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně ve lhůtě do dvou týdnů po doručení usnesení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské nám. 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaje o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Olomouci dne 10. 7. 2013

JUDr. Martina Radkova
samosoudkyně